

Гордієнко Микола

к.е.н., доцент,

завідувач кафедри економічного контролю та аудиту

Сумський національний аграрний університет

м. Суми

РОЗДУМИ ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ДЛЯ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Глобалізація світової економіки викликала необхідність єдиного набору світових стандартів фінансової звітності. За останні три десятиліття істотно зріс ступінь інтеграції та глобалізації фінансових ринків. Визнаючи ступінь взаємозалежності міжнародних ринків капіталу, Форум Фінансової Стабільності (Financial Stability Forum) ідентифікував МСФЗ як один з надважливих наборів глобальних стандартів, необхідних для сталого функціонування глобальної економіки.

МСФЗ (МСФЗ; англ. IFRS — International Financial Reporting Standards) характеризуються як стандарти, що ґрунтуються на принципах (principles based standards), на відміну, наприклад, від прийнятої у США системи ГААП, яка визначається як стандарти, що ґрунтуються на правилах (rules based standards). Це означає, що стандартизація МСФЗ не ставить на меті деталізувати всі процедури та механізми фінансового обліку, в багатьох випадках віддаючи перевагу довірі до професійної самостійності бухгалтера.

МСФЗ, в першу чергу, призначені для великих компаній, які часто являють собою групу, тобто складають консолідовану звітність, виникає проблема їх застосування для середнього та малого бізнесу (середні і малі підприємства - СМП). Широко дискутуються питання про те, чи необхідний окремий набір міжнародних стандартів фінансової звітності для середнього та малого бізнесу; чи повинні вони базуватися на тих же методологічних засадах, що і діючі

МСФЗ; не перевищать витрати на застосування МСФЗ середніми і малими підприємствами вигоди від використання цих стандартів у силу їх великої складності; чи повинен процес міжнародної гармонізації фінансового обліку та звітності зачіпати малі підприємства, або їх регулювання має здійснюватися на національному рівні.

Не існує офіційного чи загальноприйнятого визначення МСП. Більш-менш визнаним вважається визначення Європейської Комісії в залежності від кількості працівників, річних балансу та обороту.

Згідно Міжнародного стандарту фінансової звітності для малих та середніх підприємств (МСФЗ для МСП) визначено, що малими та середніми підприємствами є суб'єкти господарювання, які не є підзвітними громадськості та оприлюднюють фінансові звіти загального призначення для зовнішніх користувачів[3].

У статті 55 Господарського кодексу України законодавчо закріплено, що суб'єкти господарювання залежно від кількості працюючих та доходів від будь-якої діяльності за рік можуть належати до суб'єктів малого підприємництва, у тому числі до суб'єктів мікропідприємництва, середнього або великого підприємництва[1].

Суб'єктами мікропідприємництва є фізичні та юридичні особи у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 10 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

До суб'єктів малого підприємництва віднесені фізичні особи – підприємці та юридичні особи, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України.

Вироблення ефективного механізму правового впровадження МСФЗ в національну практику є однією з принципових проблем, що потребують

вирішення на національному рівні. Через відмінності способів правового регулювання, що склалися в різних країнах, необхідні зусилля на міжнародному та наднаціональному рівнях з координації механізмів правового впровадження.

Підписання Україною Угоди про асоціацію з Європейським союзом відкрило для бухгалтерського ринку нові перспективи та, разом з тим, поставило перед ним серйозні завдання. Зокрема, державним органам, професійним організаціям, виданням і роботодавцям необхідно провести велику роботу з адаптації норм роботи до євро стандартів. У статті 387 Угоди визначено важливість комплексного застосування ефективних правил та методики щодо впровадження на національному рівні відповідних міжнародних стандартів та поступового наближення до права ЄС у сфері бухгалтерського обліку та аудиту[7].

Коментуючи директиву ЄС в частині регулювання бухгалтерського обліку начальник Управління методології бухгалтерського обліку Департаменту податкової, митної політики та методології бухгалтерського обліку Мінфіну Олег Канцуров зазначив, що найбільшій уваги професійної спільноти потребує змістовне наповнення цього процесу, насамперед, розбудова професії бухгалтера на кращій європейській практиці.

МСФЗ будуть глобальними стандартами фінансової звітності уже у найближчі роки, тому уже слід готуватися до цього на освітньому рівні: щоб ті, хто здобуває бухгалтерську освіту стикалися з ними уже на ранній стадії їхнього навчання [4].

Для суб'єктів малого підприємництва національними положеннями (стандартами) встановлюється скорочена за показниками фінансова звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати.

Для складання фінансової звітності застосовуються міжнародні стандарти, якщо вони не суперечать Закону про бухгалтерський облік та офіційно оприлюднені на веб-сайті центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної фінансової політики [5, 6].

Використання МСФЗ для малих підприємств на нашу думку є більш економічним через менший обсяг необхідної інформації за рахунок того, що керівництво самостійно оцінює, які методи відображення господарських операцій повніше подадуть інформацію про підприємство, використовуючи пояснення, що доповнюють та розкривають таку інформацію [2].

Важливо враховувати досвід країн які уже перейшли на застосування МСФЗ для малих підприємств, через створення інтегрованої системи фінансової звітності для малих підприємств, яка б відповідала МСФЗ або складання модифікованих варіантів фінансової звітності. При цьому модифікація може допускатися тільки в питаннях розкриття інформації, а не у визнанні чи оцінці.

Враховуючи те, що якість облікової інформації в Україні залишається на низькому рівні, перехід на застосування МСФЗ, як великими підприємствами, так і СМП, дозволить підвищити прозорість інформації, порівнянність показників, створити зрозумілу для користувачів систему обліку, звітності та аудиту.

Проведені дослідження дають змогу зробити наступні висновки та запропонувати окремі заходи: уникнути переведення обліку в Україні на пакетну конвергенцію, підвищити рівень професійної освіти фахівців з обліку, забезпечити дієву систему підвищення кваліфікації, брати активну участь в роботі міжнародних інституцій з питань розробки та удосконалення міжнародних стандартів у сфері бухгалтерського обліку та аудиту.

Список використаних джерел

1. Господарський Кодекс України: Кодекс від 16.01.2003 р. № 436- IV (Редакція станом на 24.07.2014 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Касич А.О., Яковенко Я.Ю. Проблеми впровадження МСФЗ в Україні та шляхи їх вирішення /А.О. Касич, Я.Ю. Яковенко// Облік і фінанси. – 2013. - №1 (59). – С. 22 – 27.

3. Міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>.

4. Пасько О. В. Глобальна конвергенція стандартів фінансової звітності: стан та перспективи / О. В. Пасько // Облік і фінанси АПК. - 2010. - № 2. - С. 45 - 50.

5. Про схвалення Стратегії застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2007 р. № 911-р із змінами і доповненнями, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 7 листопада 2013 року № 820 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/>.

6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон від 16.07.1999 р. № 996-XIV (Редакція станом на 01.01.2014 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

7. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://comeuroint.rada.gov.ua/komevoint/doccatalog/document?>.